

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben házhoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTUL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadásán
 vagy megőrzésére nem vállal költ.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A püspöki kinevezés után.

Szent József napjára megérkezett a váradi káptalanhoz is a várva-várt hivatalos értesítés megyés püspökünk kinevezéséről s *Fetszer Antal*, felsz. püspök, mint káptalani helynök első teendőjének tartotta tudatni az örömhirt az egyházmegye papságával.

A vikárius körlevele.

A káptalani helynöknek e körlevele a következő:

A nagyváradai l. szert. egyházmegye t. Papságának és Hiveinek üdv. az Urban!

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. nagyméltóságú minister úrnak f. hó 17-én 982. eln. sz. a. kelt nagybecsű intézvénye kapcsán, nagy örömmel sietek közleni, hogy Ő csász. és apost. kir. Felsége Bécsben, f. hó 8-án kelt legfelsőbb elhatározásával sárvár-felsővidéki dr. *gróf Széchenyi Mihály* győri püspök, v. b. titkos tanácsos úr Ő nagyméltóságát nagyváradai l. szert. megyés püspökké legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

Szent Józsefnek, a B. Sz. Mária jegyének és az anyaszentegyház patronusának ünnepén érkezett meg ez az oly régen várva várt közlemény, mely végét jelenti 1908. évi augusztus 8-ika óta oly hosszan tartó árvaságunknak, aminő a nagy Miklóssy Ferencz püspöknek 1811-ben történt elhunytá óta nem nehezült Szent-László egyházmegyéjére.

Kifürkészhetetlenek az isteni gondviselés utjai. Bármi lett légyen is oka harminczegy hónapot meghaladó árvaságunknak: állhatatos buzgó könyörgésünk meghallgatásának tekintjük, hogy az apostoli szentszékkel közös elhatározással — amit az ismert gyakorlat alapján már a praecisatio előtt is mondhatunk, — Szent István és Szent László királyaink koronás utódja, felséges apostoli királyunk, legfőbb kegyurunk olyan főpásztornal és jó atyával örvendeztetett meg bennünket, aki férfikora virágjában az ő győri püspöki széken szerzett évtizedes apostoli működése dús tapasztalataival és érdemeivel gazdagon, Ő Felsége valóságos belső titkos tanácsosai sorába a legfelsőbb kintető bizalommal fölemelve, a nagy ősök tündöklő példáival szembe előtt, lép nagynevű elődei örökébe, hogy mindenkinek mindene levén, ezen mondhatni kü-

lönös apostoli okos buzgóságot kívánó nagy területen folytatva a restauráció művét Krisztusban, Isten dicsőségét és a halhatatlan lelkek üdvét, az egyház és a magyar haza mindennemű javát munkával, gyarapítsa fényes főuri nemzetségének gyönyörű érdemkoszoruját a földön és biztosítsa önmagának a minél ragyogóbb koronát az égben.

Ezen szép reményben üdvözljük legkegyelmesebben kinevezett kegyelmes főpásztorunkat és jó püspökatyánkat azon hagyományos bizalommal, hódoló tisztelettel és meleg szeretettel, amikben Szent-László egyházmegyéje nem engedi magát senki által sem fölülmutatni.

Ezek szerint állhatatos könyörgésünk a minden jók Adójától fogantatott nyervén, az 1908. évi augusztus 11-én kelt körlevélben, hogy boldogult dr. Szemcsányi Pál haló porában is áldott püspökünknek méltó utódja legyen, elrendelt nyilvános imák beszűntetendők, valamint az immár véget ért gyász jelvénye is a hivatalos levelek pecsétjén; ellenben az ezen körlevél vételét követő nyilvános ünnepen, folyó hó 25-én, Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepén a jó Istennek hosszas árvaságunkat ekként meg szűntető nagy kegyelméért tartsanak a t. lelkész urak a »Te Deum« előrebocsátásával ünnepélyes istentiszteletet, melyre a hivek, egyházi testületek és társulatok minél nagyobb részvét és buzgóbb áhitat céljából eleve figyelmeztetendők.

Nagy-Várad, 1911. márczius 19.

Fetszer Antal,

felsz. püspök, káptalani helynök.

Az első üdvözlések.

A káptalan küldöttsége Győrött.

A káptalan, amint megkapta a hivatalos értesítést, örvendő szívvvel sietett távirati uton üdvözölni új főpásztorát s biztosítani őt maga és az egyházmegyei papság nevében hódolatáról, tiszteletéről, ragaszkodásáról és bizalmáról s egyben jelezte, hogy küldöttségileg óhajt tisztelni a kegyelmes főpásztornal.

Széchenyi Miklós gróf rendkívül szívélyes hangú táviratban Jézus Szentséges szívének szeretetében köszöntötte káptalanát és egyházmegyéje papságát s biztosította azt atyai jóindulatáról és szeretetéről.

Majd megköszönve a káptalan üdvözlését, örömet fejezte ki a felett, hogy a káptalan küldöttségét vendégeül fogadhatja.

A káptalan a főpásztor meleg hangú válaszának vétele után nyomban ülést tartott, melyen *Fetszer Antal* káptalani helynök vezetése alatt *Széchenyi Jenő*, dr. *Bundala Mihály* és dr. *Karácsonyi János* kanonokokat kérték fel, hogy a küldöttségben részt vegyenek.

A káptalani küldöttség tegnap délután a gyorsvonattal elindult s ma délután jelenik meg az új főpásztor előtt.

Nagyvárad város üdvözlése.

A kinevezés hírére *Nagyvárad* város elsőkelőségei közül sokan keresték fel üdvözlőlevelükkel az egyházmegye új főpásztorát s most már Bihar megye és Nagyvárad első polgárát.

Hlathy Endre, Nagyvárad város főispánja meleghangú, hazafias érzéstől áthatott táviratban üdvözölte gróf *Széchenyi Miklós* püspököt.

Rimler Károly polgármester szintén még vasárnap délelőtt táviratban üdvözölte a város nevében Várad új püspökét.

Mindkét táviratra még a vasárnap folyamán megjött a meleg hangú köszönő válasz gróf *Széchenyi Miklós* püspöktől.

Kinevezés a hivatalos lapban.

Új főpásztorunk kinevezéséről a *Budapesti Közlöny* vasárnapi száma a következő legteljesebb királyi kéziratot hozta:

Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére gróf *Széchenyi Miklós* győri püspököt nagyváradai latin szertartású püspökké kinevezem.

Kelt Bécsben, 1911. évi márczius 8-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Gróf *Zichy János* s. k.

A püspök eskütétele.

Most már úgy látszik gyors egymásutánban következnek az események. A káptalan küldöttsége ma már bemutatja hódolatát új püspökünk előtt, holnap pedig *Széchenyi Miklós* gróf megjelenik apostoli királyunk előtt s mint váradi püspök leteszi az esküt Ő Felsége kezeibe. Ezzel már az uradalmak jövedelmeinek élvezetébe lép.

Ugyancsak ez alkalommal megy végbe a bécsi pápai nunciaturán a processus canonicus.

Meglepő kötéréjű.

Rendkívül kiadó.

Kitűnő és olcsó.

PORTLAND-

SCHAUMBURG-LIPPE herceg beremendi gyárából.

CEMENT

KONDOR DEZSŐ, Nagypiacz,

FÜCHSL-PALOTA, Telefon 969.

Cementcsövek, fedellemez, elszigetelőmez, aszfalt és cement munka. Mintákat ingyen küld.

Dr. Krüger Aladár előadása a szekularizációról.

Tegnap este a budapesti Katolikus Kör fehér termében óriási hallgatóság mellett tartotta meg az Országos Katolikus Szövetség IV. közművelődési előadását. Az estély műsorán két előadás szerepelt.

Dr. Krüger Aladár, lapunk főmunkatársa a nagyváradai püspökség ügyésze »A szekularizáció és a jog« cím alatt tartott előadását a tizedik katolikus nagygyűlésen elmondott és szintén a szekularizációval foglalkozott beszédjéhez kapcsolta. Akkor a kérdésnek gyakorlati hatásait fejtegette, most jogi szempontból kíván vele foglalkozni. A szekularizáció hirdetőinek alaptétele az, hogy az állam az egyháznak azért adta a vagyont, hogy honvédelmi kötelességét teljesítse és mivel ma az egyházi birtokok katonát nem tartanak, el kell venni tőlük a vagyont. A szónok kimutatta, hogy ez az állítás minden egyes részletében valótlan. Valótlan mindenképp az, hogy az államnak — még ha csakugyan az állam és csakugyan honvédelmi célokra adta volna is az egyházi vagyont — joga volna azt elvenni. A szekularizáció híveinek alaptétele szerződéses viszonyt tételez föl az állam és az egyház közt: ebből az következik, hogy ha az egyház az állítólagos szerződést nem tartja meg, csak annak megtartására kényszeríthető. A kényszerítésről azonban a szekularizáció hívei nem szólnak, mert sehonnan sem lehet bebizonyítani, hogy az egyház a vagyont katonatartásra kapta volna. A hol a cél meg van jelölve, kizárólag egyházi célokról történik említés. A bandériumtartás a honvédelmi rendszer egyik fejlődési fokozata volt, melyben részt vett az illető korban minden nagybirtokos; a fejlődés során ez egyszerűen elenyészett, a végvárak fenntartása címén az egyházi vagyont terhelő hozzájárulást pedig egyházi javadalmaink megváltották. De valótlan az is, mintha az egyházi vagyon állami eredetű volna. Az első egyházi alapítások az Arpád-házi királyok magánadományaiából történtek. Ezekhez jöttek további királyi adományok, melyek a többi, világi birtokadományozásokkal egyenlő elbírálás alá esnek. Királyi adományra azonban az egyházi vagyonnak csak kisebbik része vezethető vissza. Sok egyházi vagyon kiváló főpapok, ismét jelentékeny rész buzgó világiak adományaiából származik, végül tekintélyes részt az egyházi javadalmak takarékosága vétel útján szerzett meg. Mindezekre okmányilag igazolható adatokat hozott fel a szónok az esztergomi, nagyváradai és erdélyi egyházmegyékből. A szekularizációhoz tehát nem a jogok, hanem az erőszaknak van köze. Befejezte előadását egy Teleszky államtitkárnak tulajdonított mondással. Az államtitkár többször sürgették, vegye már kezébe a szekularizáció megvalósítását. Erre egyszer azt felelte Teleszky: Roppant könnyű az egész. Megcsinálom egy néhány szakaszos törvényt és elveszem az egyházi va-

gyont. Csak előbb ti csináljátok egy másik törvényt, hogy aztán azt a vagyont megint tőlük el ne vehessék éppen ilyen roppant könnyen!

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után dr. Giesswein Sándor tartott vetített képekkel kísért előadást Skandináviáról

Tüzoltók közgyűlése.

Diszgyakorlat a laktanyában.

A nagyváradai önkéntes tűzoltó egyesületnek nagy napja volt vasárnap. Lukács Ödön főparancsnok működése óta új aera köszöntött be az önkéntes tűzoltó egyesületbe, amely az új fiatal, tetterős elnök, agilis, buzgó működésével új friss erőre kapott, s a biztos fejlődés útján halad előre.

Tisztújító közgyűlését tartotta az egyesület, de ezt megelőzőleg diszgyakorlat volt a laktanya udvarán. A tisztújításnál nagy lelkesedéssel újból Lukács Ödön városi tanácsnokot választották meg az egyesület főparancsnokául.

A diszgyakorlat.

Délután 3 órakor az önkéntes tűzoltó egyesület összes tagjai megjelentek a tűzoltó őrtanyában s Lukács Ödön főparancsnok vezénylete alatt megkezdték a gyakorlatokat.

Az őrtanya udvarán levő mászótorony és kocsiszin volt a gyakorlat színhelye. Támadást intéztek a torony és szintet ellen, s az összes szükséges felszerelvényeket igénybe vették. A támadás pompásan sikerült s a derék tűzoltók derekasan oldották meg feladatukat. Minde mozdulatukon látszott, hogy öntudatosan dolgoznak s feladatuk magasztán állanak.

A közgyűlés.

A diszgyakorlat után az őrtanya nagytermében megtartották a tisztújító közgyűlést. Mindjárt a gyűlés elején nagy lelkesedéssel és felkiáltással főparancsnokká Lukács Ödön tanácsnokot választották meg, aki megköszönte a megnyilatkozott szeretetet.

Majd rátértek a többi állások betöltésére s a következőket választották meg:

Alparancsnokok: Rimanóczy Béla, Kiss Gyula, Szakaszparancsnokok: Morvay Vilibáld, Luszty János, Markovits Lajos.

Szertárnok: Molnár Lajos.

Jegyző: Markovits Samu.

Pénztárnok: Klemens Péter; ügyész: Sebő Mihály dr; orvosok: Mayer László dr és Révész Vilmos dr; építész: Altnóder Endre. Számvizsgálók: Hoványi Géza dr, Stark Gyula, Vermes Kornél.

Paranesnoksági tagok: Hann Lajos, Vály Péter dr, Ungerleider Mór, Grácz Lajos, Vasady Lajos dr.

A választások után a kinevezéseket közölték. A főparancsnok kinevezte:

Grácz Lajost tb. parancsnokká, segédtisztékké: Lőrinczy Győzöt és Klemens Rezsőt; tb. segédtisztékké: Tóth Bélát és Diósi Andort; tb. ügyészekké: dr Medvigy Gábort és dr Fráter Pált.

Előléptek: Markovits Samu és Morvay Vilibáld tb. alparancsnokká; Diósy Mihály tb. szertárnokká, Örömy Gyula tb. építészszé.

Az altisztek sorában: Stern Jakab gépmeister, Szénássy János zászlótartó, ifj. Mezey Mihály kőr-

tős, Turka Ferenc, Szova József, Szabó Dezso, Ungerleider Mór őparancsnokok, Nagy Imre, Gebhard József, Rimóczy József, Darvasi Dániel rajvezetők, Friedmann Mór, Hoba Sándor, Weisz Ignác őrvezetők; továbbá mint tisztelbellek: őparancsnokká: Steinhart Ignác, Vadász József, Kiss István, szakaszvezetők: Kuszenda Frigyes, Szabó Lajos; őrvezetővé: Székely Lajos.

A fehérasztalnál.

A közgyűlés után a Pannonia éttermében társasvacsorára gyűltek össze az egyesület tagjai és ezek családtagjai. Pohárköszöntőben nem volt hiány. Markovics Samu alparancsnok Lukács Ödön főparancsnokot köszöntötte fel. Lukács Ödön és dr Medvigy Gábor hálás kegyelettel emlékeztek meg Mezey Mihályról. Felköszöntöket mondtak még Diósi Soma, Sebő Mihály és még többen.

Honvéd a kutban.

A bajtársai dobták bele.

Erdekes bűnügy foglalkoztatja tegnap este óta a nagyváradai rendőrséget és a katonai büntető hatóságot. Egy honvédet bajtársai beledobtak egy kutba, de a szerencsés véletlen folytán sikerült őt élve kimenteni az arra járóknak. Az esetről a következő a tudósításunk:

Magyar Mihály téglagyári munkás nevével együtt a városból kiment tegnap este háromnegyed 8 óra tájban a Guttman-féle téglagyárban levő lakására. Amint az országúton haladtak, a legelőn levő kutból segélykiáltást hallottak. Magyar né odaszaladt a kuthoz s látta, hogy ott egy ember kapaszkodik a kutostorba s az kiabál a segítségért. Magyar né nyomban kiabálni kezdett s így odasielt férje, Nagy János és Szalai Lajos téglagyári munkásokkal és kihúzták a már teljesea kimerült embert. A kutból kihuzott ember Gavrucza Demeter honvéd volt, akit a mentők beszállítottak a katonai csapatkórházba. A katona, miután némileg magához tért elmondotta, hogy tegnap délután a bányasori Wasserstrom féle korcsmában mulatott s a mulatság végével táncolt egy addig nem látott román cselédleánnyal.

Hét óra tájban abba hagyta a táncot s a Kommandáns-réten keresztül a honvéd laktanyába akart visszamenni. Alig tett a legelőn egy pár lépést, amidőn 2 honvéd és két 37-es gyalogos katona állt elébe s szó nélkül lefogták, száját betömve magokkal cipelték s a kutba bedobták. Gavruczának az volt a szerencséje, hogy hamar kapott segítséget, mert a kutba öt méter mélységű viz van s ebbe a gyors segítség nélkül feltétlenül belefulladt volna.

A rendőrség a nyomozást azonnal megindította, azonban Gavrucza táncosnőjének személyét, sem pedig a támadókat megállapítani nem sikerült. A korcsmába előzőleg sem veszekedés, de még csak szóváltás sem volt s így a korcsmai alkalmazottak az ügyre vonatkozólag semmi felvilágosítást adni nem tudnak. A katonai hatóságok is megindították a nyomozást s a honvédségnél két közembert, 37-ik gy. e. pedig egy közembert tartanak őrizet alatt és gyanúsítják, hogy Gavrucza kutba dobásában részesek voltak. A szembesítés ma délután fog megtörténni a csapatkórházban.

Alapítva 1829.

Bőlti idényre mindenki legjobban

WURST JÓZSEF

fűszer- és csemege kereskedésében

szerezheti be szükségletét, hol nagy választékban talál mindenféle pácolt és olajos halakat, u. m.: angolnát, bel- és külföldi szardiniákat, pisztrángot, rákot, stb., sajt különlegességeket, szárított és konzervált főzelékeket. 202

Naponta friss tea-vaját. Friss tavaszi töltésű ásvány és gyógyvizeket.

Telefon 40.

Tavaszi ujdonságaim
CIPŐ, KALAP
és úri divatcikkekben megérkeztek
REICHARD áruháza

A külügyminiszter helyettes Budapest. A Budapesti Tudósító jelenti: A külügyminiszter helyettese, örgróf *Pallavicini* János nagykövet hétfőn rövid tartózkodásra Budapestre érkezett. Ma délelőtt 11 órakor a miniszterelnöki palotában látogatást tett gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnöknél és hosszabb ideig maradt nála.

Püspöki konferencia. *Vaszary* Kolos hercegprimás március hó 30 ra konferenciára hivta össze budavári palotájába a magyar püspöki kar tagjait.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató:

Március 24. A Kath. Kőr második böjti estéje a főgimnázium dísztermében d. u. 6 órakor,
Április 2. A Népevelési egyesület közgyűlése d. e. 11 órakor a megyeházán.

Április 7. A Kath. Kőr. utolsó böjti estéje a főgimnázium dísztermében d. u. 6 órakor.

* **A polgármester Abbáziában.** *Rimler* Károly polgármester üdülés céljából pár heti tartózkodásra Abbáziába utazott. Távollétében *Bordé* Ferenc főjegyző helyettesíti.

* **Apponyi hazaérkezése.** Gróf *Apponyi* Albert vasárnap este a keleti expresszvonattal kéthónapos amerikai utjából visszaérkezett a fővárosba. Fogadtatására este féltizenegykor sokan gyülekeztek össze a nyugati pályaudvar peronján. Ott volt a pesti és a budai Szent Imre-kollégiumnak mintegy háromszáz főnyi ifjúsága, *Toma István*, *Haász István* és *Köhler* Ferenc prefektusokkal élükön. Ott volt id. gróf *Dessewffy* Aurél, a főrendiház volt elnöke, *Gaál* Jenő főrendiházi tag és neje, ifj. gróf *Dessewffy* Aurél; a Kossuth-párt részéről *Tóth* János volt államtitkár vezetésével több képviselő. A vonat negyedórai késéssel, 11 óra 20 perckor érkezett meg. Gróf *Apponyi* Albert, karján feleségével jelent meg a kocsijelzőjénél. A Kossuth-párt részéről *Szentiványi* Árpád rövid, lelkes üdvözlő beszédet intézett Apponyihoz, aki meghatott szavakkal mondott köszönetet. Az üdvözlés elhangzása után a Szent Imre-kollégiumok énekkara *Hackl* N. Lajos személyes vezetésével elénekelt a Himnuszot, azután az ifjúság részéről *Ember* János jgszigorló, a Szent Imre kollégium tagja mondott üdvözlő beszédet. Apponyi röviden válaszolt: — Csendsben és titokban akart megérkezni, — ugymond — még pedig azért, mert szokat a sikereket, melyeket amerikai utjában ezuttal elért, nem a maga, hanem nemzete részére akarja gyümölcsöztetni. Nem az a fontos az élt sikerben, hogy azt, aki e sikert elérte, hogyan hívják, hanem az, hogy Amerika népe is tudomást szerzett a magyar nemzetről és

megbecsüli ezt a sok viszontagságon átment nemzetet. Utjáról lesz még alkalma az ifjúságnak egyet mást elmondani, azért most köszöni a nem várt meglepetést, a szíves fogadtatást. Leikes éljenzéssel tüntetett az összeverődött közönség Apponyi mellett, mire az ifjúság rázendített a Szózatra, melynek hangjai mellett kivonult Apponyi a kocsijához és budai palotájába hajtatott.

* **Rendkívüli vérosi közgyűlés.** Nagyváradi város főispánja átiratban értesítette a polgármesteri hivatalt, hogy Nagyváradi város törvényhatósága hétfőn, március hó 27-én délután 3 órakor rendkívüli közgyűlést tart s erre nézve a polgármester tegye meg az intézkedéseket. A rendkívüli közgyűlésnek két tárgya lesz: a csendőrskola és a termokémiai intézet részére átadandó területek kérdése. A gyűlés csak formális lesz, mert a két ügyben a rendes áprilisi közgyűlés határoz érdemlegesen.

* **A kamara teljes ülése.** A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara szerdán, március hó 22-én, délután 3 órakor saját helyiségében ülést tart.

* **A püspök atyjáról.** Gróf *Széchenyi* Miklós váradi püspök, mint irtuk, alig nyolc nappal ezelőtt vesztette el édesatyját id. *Széchenyi* Jenő grófot. Jóllehet, hogy fiának váradi püspökké történt kinevezését még március 8-án aláírta ő felsége, erről már nem vehetett tudomást a súlyos beteg főúr. Az elhunyt kiváló főúr életéről egyik vas megyei újság a következőket írja: Néhaj gróf *Széchenyi* Pál és gróf *Zichy* Emilia fia, 1836. február 7-én született. Tanulmányai végeztével a hadseregbe lépett és mint *Schwarzenberg* szárnysegéde szerepelt az olasz hadjáratban s mindenütt vakmerő bátorságáról tett tanubizonyságot. A magentai csatában tanusított hősiességéért megkapta a *vilésségi hadiérmet*. Ezután kilépett a hadseregből, 1864-ben nőül vette gróf *Erdődy* Henriettát, akivel haláláig (1905. szept. 15.) boldog családi életet élt, mialatt Gyöngyösapátiban és Szentkeresztzegen gazdálkodott. Neje halála után Vasvörösvárra költözött s itt élt teljes visszavonultságban március 12-én bekövetkezett haláláig.

* **Halálozás.** *Pérchy* Sándor nyug. posta távirtda főtitkár súlyos gyász érte, nejeének, szüli. *Bay* Juliának halálával. Az alig 40 éves korban elhunyt urinő temetése holnap szerdán, március 20-án délelőtt 10 órakor lesz a Sál Ferenc utca 13. számú bázról.

* **A Hirlapirók Nyugdíjintézetének jubileuma.** A tegnap a magyar újságirók ünnepe volt. A Magyarországi Hirlapirók Nyugdíjintézetét ünnepelék. A nyugdíjintézet ugyanis tegnap lett harmincesztendő. Ezt ünnepelték az újságirók és az újságirók ünneplésében résztvett az egész kormány, a képviselőház, a főváros, a tudományos és irodalmi intézetek. Az ünnepi közgyűlésen ott volt *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök, *Láng* Lajos. A közgyűlést az Akadémia szorongásig megtelt üléstermében tizenegy órakor nyitotta meg *Heltai* Ferenc elnök. Beszédében hálát adott a Gondviselésnek, mely megengedte érte a mai napot, egy nagy és nemes intézmény fennállásának harmincadik évfordulóját. *Khuen-Héderváry* Károly gróf miniszterelnök meleg szavakkal köszöntötte a magyar sajtót, melynek mindenkor nagy tisztelője volt, majd arról a viszonyról beszélt, mely őt a sajtóhoz fűzi. A sajtó dolgozó munkatársai iránt mindig őszinte hálával leszünk a nemzet nevében. S ünni nem

akaró éljenzés és taps követte a lelkes beszédet. Ennek csillapultával *Heltai* Ferenc elnök bejelentette, hogy a király magánpénztárából tízezer koronás alapítványt tett a nyugdíjintézet részére. A közgyűlés hálája jeléül hódoló-sürgönyt menesztett a királyhoz. A közgyűlés után a Hungára-szálló különtermében lakoma volt, melyen a miniszterelnök és a pénzügyminiszter kivételével jelen voltak a kormány összes tagjai; ott volt a képviselőház három elnöke, *Fülepp* Kálmán főpolgármester, *Boda* Dezső főkapitány és sokan mások vettek részt. Az első felkösöntött *Heltai* Ferenc elnök mondotta a királyra, majd üdvözölte a kormány tagjait és a képviselőház elnökségét. Utánna *Berzeviczy* Albert dr., a képviselőház elnöke mondott nagyhatású beszédet, melyben lelke egész melegevel üdvözölte a sajtót. Majd *Zichy* János gróf kultuszminiszter és *Fülepp* Kálmán főpolgármester beszélt. *Hazai* Samu honvédelmi miniszter, *Serényi* Béla gróf földmívelésügyi miniszter és *Solymossy* Ödön báró mondott még felkösöntőt. Gyönyörűen beszélt a sajtószabadságról *Rákosi* Jenő főszervező. *Hieronymy* Károly kereskedelmi miniszter, *Székelly* Ferenc igazságügyminiszter. Végül *Návay* Lajos, a képviselőház alelnöke beszélt.

* **A hivatalos lapból.** Ő felsége, a király *Várady* Ede alezredest, a székesfehérvári VI. számú csendőrkörlet és a nagyváradi csendőrtovábbképző és altiszt iskolai parancsnokát, ezen utóbbi szolgálati alkalmazásában való meghagyás mellett, kerületi parancsnoki minőségben, a brassói VII. számú csendőrkörlethez nevezte ki. — Az igazságügyminiszter *Molnár* Miksa, magyarcsekei kir. járásbírói betétszerkesztési irnokot a belényesi királyi járásbíróshoz rendelte ki. — A nagyváradi kir. ítélőtábla elnöke, dr. *Alliquander* Kálmán díjtalan joggyakornokot díjas joggyakornokká nevezte ki.

* **Eljegyzés.** *Salgó* Laurát eljegyezte *Kohn* Jenő villanszerelő.

* **A francia likvidátor pere.** A héten kezdődik a pör a párisi esküdtbíróóság előtt *Duez* likvidátor ellen, aki milliókkal károsította meg a kongregációk elkobosott vagyonát. Négyezer kérdést fog a törvényszék az esküdtek elé terjeszteni s ha gőzerővel dolgoznának is, legalább egy napot fog igénybevenni, míg a négyezer kérdésre felelnek. Ilyen körülmények közt egészen beláthatatlan, hogy meddig fog tartani a tárgyalás.

* **Másodjegyőválasztás Biharnagybajomban.** Biharnagybajom község képviselőtestőlete vasárnap ülést tartott, melyen a II-od jegyőválasztást foganatosították. A választás folytán az adóügyi jegyzői állásra *Kolossi* Lászlót választották meg.

* **Timár utcai misériák.** Ismételten szóvá kell tenünk a Timár-utcai misériákat. Az utca, amelyen át bonyolódik le a Körözs és Bethlen-utcai nagy forgalom oly szűk, hogy egymással szembejövő két embernek nem lehet elmenni egymás mellett anélkül, hogy egyik a másikat, ha felebaráti szeretetből is át ne karolja, a falhoz ne nyomja, vagy a kavicsbuskák közt tündöklő pocsolóba ne taszítsa. Ha meg egy társzékér halad el az utca közepén, félénken kell a kapuk alá húzódni, hogy szerencsétlenség ne essék az emberben. Vagy kövezzék ki rendesen az utcát, vagy hordassák el a rajta levő Körözs kavicsot, így talán keresztül lehet haladni az utcán veszedelem nélkül. A napokban is egy uriaszony karja és lába ficamodott ki és most is ágyban fekvő beteg. Itt tenni kell valamit.

* **Szélütötte az országuton.** Folyó hó 18-án délután Biharmegyei kórházba be szállítottak a mentők a Püspöki-felé vezető országútról egy eszméletlen állapotban lévő férfit, hogy a rendőrség személyazonosságát állapítsa meg. A rendőrség megállapította, hogy a jelenleg is eszméletlen állapotban fekvő ember Katona József 52 éves, földmives kőji lakos, akinek az orvosi vélemény szerint szél érte a fejét.

* **Ahol nincs vetőburgonya.** A tenkei járás Gyanta községében a múlt évi kedvezőtlen időjárás folytán a lakosság teljesen burgonya nélkül maradt. Az előjáróság tegnap az alispán útján kérvényt adott be a földmívelésügyi miniszterhez, hogy a lakosság részére 300 méter-mázsa vetőburgonyát adományozzon díjtalanul.

* **Itt a tavasz.** Ma este 7 órakor kezdődik a csillagászati tavasz. A Nap az egyenlítőbe lép, vagyis csillagászati nyelven szólva elhalása O. A nappal és éjjel hossza egyenlő. Ha valaki ma megfigyeli a Nap járását az égboltozaton, elképzelheti az égi egyenlítő magasságát azon helyre nézve, ahonnan e megfigyelés történt. Nálunk Nagyváradon ma a Nap a Zenithtől kerekén 43° nyira delel. Ezután mindig magasabban, magasabban, közelebb a Zenithhez, míg ezen maximumát jun. 21-én nálunk 20° nyira fog delelni a Zenithtől. Ma lép a Nap egyúttal a zodiakus kezdő csillagjegyébe a Kos-ba. A csillagászati tavasszal nem kezdődik párhuzamosan a fizikai tavasz, mert a Nap melegeinek jórésze a hó és jég elolvastásánál köttetik meg. Most azonban nem kell erre sokat várni, mert gyenge volt a tél.

* **Meglopott vendéglős.** Csáki Sándor vendéglős Lukács György-utca 1. szám alatti lakását, amíg a házbéliek a vendéglős helyiségben voltak, ismeretlen tettesek kifosztották. A tettesek a Lukács György-utcai egyik ablakon hatoltak be s a lopást fél 10 óra tájban követhették el. A tettesek elvittek két méter hosszú, vékony, lapos és hosszukás szemekből álló arany női nyakláncot, egy dupla fedelű női arany órát, melynek egyik fedelében egy emailrozott lóhere van beillesztve, s a belső oldalán Fides Lacikámtól felirat van. Elvittek egy női arany karkötőt lóherével díszítve, melynek közepén négy nagy s több apró briliáns kő van. A kár mintegy 500 korona. A rendőrség a legszelebb körben nyomoz a tettesek kézrekerítése iránt.

* **A régi harag.** Falucskaik András és Szilágyi Imre biharnagybányai legények rég óta haragban voltak egymással. Vasárnap a két haragos legény összetalálkozott, amikor a régi gyűlölet ismét szóváltásra adott alkalmat. A szóváltásból verekedés lett, amikor Szilágyi revolvert rántott elő és azzal Falucskaica lött. A fegyvert Falucskaik leütötte s így a golyó irányt tévesztett és Falucskaik lábába furdott. A lövöldöző legényt a csendőrök letartóztatták és bekísérték az ügyészségre. A sérült legényt dr. Fabik Lajos orvos vette kezelés alá.

* **A szerepi legelő ügye.** A szerepi gazdaközönség legelővetelhez az állam támogatását kérte. A részvényt véleményezés végett kiadták a sárréti járás főszolgabirójának, aki tegnap terjesztette be jelentését. A jelentés szerint a kérelmezők indokai minden tekintetben meglelnek a valóságnak. A főszolgabiró az állam támogatást égetően szükségesnek tartja és ha azt esetleg a község nem kapná meg, úgy felő, hogy a község lakossága ki fog vándorolni.

* **Elveszett.** Özv. Jakóbi Mórné bejelentette a rendőrségen, hogy a Szilgigeti színház-tól a Körösi-utca 40. sz. házig terjedő uton elvesztett 100 korona értékű fekete tollboját. A becsületes megtaláló a rendőrségen jutalomban részesül.

Hölgyeim!

Kelim, gobelin és
Smyerna ujdonsága-
imra felhivom figyel-
müket. Okvetlen néz-
:: zék meg. ::

TÁTRAY GUSZTÁV

Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

x **Vadászok figyelmébe.** Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy Rákóczy-ut Moskovits palotában egy modern fegyverüzletet nyitottam, hol mindennemű fegyverek, revolverek és töltények kaphatók. Fegyvereket szakszerűen javítok. Ladányi József puskaműves és fegyverkereskedő. A vadászati évad vége felé közeledik. Felhivom a fegyvertartók figyelmét, hogy fegyvereiket javítás végett bizalommal hozzák műhelyembe. M. kir. löporáruda. Telefon 269.

Ifj. Rimanóczy Kálmán

műbutorgyára

Városi raktár Fő-u., Rimanóczy-palota.

Állandó butorkiállítás. Egyes butor-
darabok avagy egész lakásberendezé-
sek, iparművészi tervezések és költ-
ségvetések díjmentesen eszközöl-
nek. Új szerkezetű service-asztalok
mahagoni, palisander és citromfából.
A Zsolnay-féle gyárak kizárólagos kép-
viselete, eredeti gyári árak mellett.

* **Akinek nincsen** Bonne-ja, az sétáltassa
kis gyermekét *Messenger Boy* jal.

Ha lakásra, vagy butorozott szobára van
szüksége, keres megfelelőt a *Messenger Boy*.
Nyomatványait, körleveleit és egyéb reklám-
jait az egész város területére szét hordja a *Mes-
senger Boy*.

Ha bármilyen elintézni való dolga van,
melnél nem annyira a testi erő, mint a meg-
bizhatóság, ügyesség és gyorsaság a fontos,
ugy hívja fel telefonon a **693** at és azonnali
rendelkezésre áll egy *Messenger Boy*.

Törlesztéses kölcsön:

Feltételek:

Teljes árfolyam
5.65 annuitás.

LÁSZLÓ ERNŐ

bank és kereskedelmi irodája
Nagyvárad, Lévy-palota,
Ezredévi emlék-tér sarok.

Borzalmas lesz a tavasz
azoknak, kiknek szeplőt és májfoltot hoz. Ezt egyedül
a torony alatti **Ujvárosi drogéria** Hóvirág
crémje szünteti meg.

Legelegánsabb és
:-: legmodernebb :-:

fényképek

külföldi tanulmányok és ta-
:-: pasztlatok alapján :-:

Molnár Jenő

(niane utóda) műtermében.

x **Mezőgazdaságok, szeszgyárak** kas-
télyok és magánlakásoknak, kiknek bármely
gőz-, vízi, vagy motor üzeműk van, a legol-
csóbban jönnek ki a *villamos világítással*, erre
nézve *Stern Adolf* nagyváradai electrotechnikai
cég bárkinek szívesen szolgál felvilágosítással,
részletes költségvetés, díjmentes. Ugyancsak
berendez villamos jelző csengőket, telefont, vil-
lámhárítót készít, azonkívül csillárokat témből,
bronzból, vasból galvanizálva minden kivitel-
ben. A javított dr. Just féle Wolfram-lámpák
raktáron.

Értesítés.

Van szerencsénk a mélyen tisztelt háztulajdo-
nos urak becses tudomására hozni, hogy
Óváry Lajos kályhás üzletét

átvettük s az eddigi szolid alapon folytatjuk
ÓVÁRY TESTVÉREK

cég alatt.

Kiváló jóságú modern és izléses kályháinkkal,
pontos kiszolgálással és becsületes munkával óhaj-
tjuk továbbra is mélyen tisztelt megrendelőink elis-
merését kinyerni s a boldogult elődünk által szerzett
bizalmat továbbra is fentartani. A legdivatosabb és
:-: legegyszerűbb :-:

cserépkályhák

állandóan raktáron vannak.

Javítási munkák a legrövidebb idő alatt eszközöl-
nek. Nagybecsű megrendeléseiket kérve, vagyunk tisztelettel
Ováry Testvérek kályhás iparosok

(Ováry Lajos utóda).

Csengeri-utca 27. szám.

Könyvtárak kiegészítésére, berendezésére
költségvetést küld: **Benkő Atur** könyvkeres-
kedő és *Modern Antiquarium* Nagyvárad, Rákóczi-
ut 10. sz. Ugyanott mindenféle könyvek legjobb
áron vétetnek.

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves

Nagyvárad, Bémer-tér 293. sz.

Brillians ékszerek, aranyárak,
ezüst dísz tárgyak és evőeszkö-
zök valamint zsebórák nagy-
raktára.

Két portál eladó.

Ifj. Kohn Sámuel-
féle üzlet teljes elárúsítása

FLEGMAN

míg a készlet tart

naponta d. e. 9—1-ig, d. u. 2—7-ig.

Vas és rézbutor

gyári rakatári

Székrenyagy egy matraccal 19 korona
Sodrenybetűt 10 korona
Rézkarniss 5 korona
Gyermekagy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf
vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.

Uj virágüzlet!

Fratrics János

kereskedelmi és műkertész.

Kertészeti telepe: Szent János. — Virág-
: : esarnoka: Szent János-utca 1 szám, : :
ahol minden időben frissen
vágott virágokból készülnek

báli, menyasszonyi s alkalmi csokrok

szép kivitelben, előnyös árak mellett.

NAGY OCCASIO!

Tavaszi újdonságok megérkeztek
kosztüm, bluz-kelmék, francia
delainok, esipkék, sejmek. Meny-
asszonyi kelengyéket vegyünk
olcsón és megbízhatóan. Menjünk

RADÓ és KERTÉSZ-hez

Telefon 1030. Kossuth-u. 2.

11

CZAPFALVI JÓZSEF

mázoló, épület és butorfestő

Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11 szám.

Helyi és vidéki telefon szám: 1001.

Elvállalok minden e szakmába vágó mun-
kát u. m.: fa- és márvány utánzat készítését,
épület, üzleti, kávéházi és gyógyszerári be-
rendezések és butorok festését, kerü butorok
zománcozását és porcellán utánzást. Vidék
megrendeléseket a legpontosabban készítik

Tisztelettel

358

Czapfalvi József.

Igazságszolgáltatás.

§ **Visszaküldött jeggyűrű.** (Esküdt-
széki tárgyalás.) Vasárnapi számunkban már
ismertettük Kovács László vasuti málházó sze-
relmi dránáját, melynek szerencsére emberélet
nem esett áldozatul, de vádoltak padjára jut-
tatta a szerelemcsalódott málházót, aki ellen
az ügyészség szándékos emberölés kísérlete
miatt emelt vádat. A nagyváradai törvényszék,
mint esküdtbíróság bűnösnek találta vádlottat
és 4 évi fegyházra ítélte. Elnök Korn Lajos,
ügyész dr Szolnok Jenő volt.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Kedd: Az arckép, Földes Imre darabja.
Szerda: Ugyanaz.
Csütörtök: d. u. Liliomfi, (ifjúsági előadás.)
este: Az arckép.
Péntek: Czigányszerelem.
Szombat d. u.: Cigánybáró, este: Sárga
liliom.
Vasárnap d. u.: Testőr, este: Boszor-
kányvár.

Légárd Adél.

Nem tudjuk, milyen szerepkörre akarja
szerződteni a direktió Légárd Adélt. Ha má-
sodszebretti babérokra vágyik, szívesen fogad-
juk, mert kellemes, de kis terjedelmű mezo-
szoprán hangja, előnyös megjelenése alkal-
massá teszi őt erre a feladatra, mert a nála
még erősebb hiányz színpadi rutint elsajátít-
hatja s táncolni is megtanulhat. Elsőrendű sze-
repkört azonban csak sok tanulás és kisebb
társu atoknál való gyakorlás után tölthet be.

Ha azonban — amit nem hihetünk — a
koloratur primadonna szerepére pályázik Lé-
gárd Adél, akkor nagyon sok kifogást kellene
ellené emelnünk. Legfőbb hibája az, hogy
kezdő színésznő, hangjának kis terje-
delme és csekély ereje. Már a kétvonalas fől
kezdve fejhargon énekel, szóval egyáltalában
nem szopránista.

Erről az eshetőségről tehát ne is be-
széljünk.

A közönség különben udvarias volt a ven-
déggel szemben.

—d.

Az Ur Jézus.

— Hock János darabja a nagyváradai Uránia-
színházban. —

Hock János országgyűlési képviselő a kő-
bányaiak ékesszavú bebánosa színdarabot írt
az Ur Jézus életéről. A darab, a hol csak elő-
adták, mindenütt nagy sikert aratott, mert a
Meváltó életét Hock János híven tárja a köz-
önség elé.

A nagyváradai Uránia-színház igazgatója
Székely Jenő tárgyalásokat folytatott a szer-
zővel és sikerült is megszereznie a darabot
előadásra. Az Ur Jézus életét a jövő hónap
6-ik és 7-ik napján fogják Nagyváradon be-
mutatni s a bemutatóra lejő Nagyváradra a
szerző is aki maga fogja a vetített színes ké-
pekben a szöveget felolvasni. A darab iránt a
nagyváradai közönség a legelőkeltebben ér ek-
lódik s a bemutatónak náunk is nagy sikere
fog lenni. Mivel előreláthatólag az összes elő-

adásokra elfogják kapkodni a jegyeket, az
Uránia színház igazgatósága már most elfogad
előjegyzéseket.

Az arckép bemutatója. A legújabb
magyar vigjátékok között előkelő helyet foglal
el »Az arckép«, Földes Imre darabja, melyet
ma mutat be a Szigligeti-színház. A »Császár
katonái és a »Hivatalnok urak« szerzője e har-
madik alkotásával még nagyobb sikereket ért
el, a fővárosi kritika egyhangulag kedvezően
fogadta a bemutatóját. A nagyváradai premér
is lelkes fogadtatásra számíthat, úgy a kiállít-
ás, mint az összjáték elsőrangúnak ígérkezik,
zajos premiérre van kilátás ma estére. Az új-
donság főszerepeit Eisy Emilia, Tóth Elek, Sik
Rezső, Hunyady, Szentgyörgyi Márta játsszák.

Boszorkányvár — új betanulással. Az
énekes személyzet kedves reprizre készül most.
Milöcker bájos muzsikájú operettjét a »Boszor-
kányvár«-t elevenítik fel vasárnap este telje-
sen új betanulással, új szereplőkkel.

SPORT.

A Nagyváradai Sport Egylet klub- közi versenye.

Városunkban a nemes sport meghódítása
a Nagyváradai Sport Egylet nevéhez fűződik.
Az ő közönséget vívott harcuk gyümölcse, hogy
ma már Nagyváradon van sport-élet, van sport-
érdeklődés és már egy másik sport egyesület
is virágzik városunkban.

A sport egyletnek legújabbban egy igen
szép tornaversenyt köszönhetünk. Ugy hisszük,
ilyen elsőrendű sport esemény még nem zaj-
lott le Nagyváradon. A versenyben a mi if-
jaink aól maradtak ugyan, de az elvégre is
nem von le semmit sem az egyletnek, sem a
napnak jelentőségéből.

A versenyen három vidéki sportegylet vett
részt: a Kolosvári Athletikai Club, Kolosvári
Egyetemi Athletikai Club és a Szegedi Torna
Egylet. A verseny a főgimnázium tornatermé-
ben folyt le, igen szép számú közönség érdeklő-
dése mellett.

Jelen voltak a notabilitások közül: Hlatky
Endre főispán, Kesztelci Zoltán megyei fő-
jegyző, N. votny S. Altonz főgimnáziumi igaz-
gató, Lukács Ödön városi tanácsos, azonkívül
még igen számosan városunk urí társadalmá-
ból és a tanulólifjúságából.

A versenyen különösen a szegediek minta-
csapata tűnt ki és váltotta ki a legforróbb ün-
neplést. Amit a szabadgyakorlatban csináltak,
az már több volt mint ügyesség, szinte mond-
hatnánk, művészien szép volt. Kiváló sportsma-
noknak mutatkoztak a kolosváriak is.

A verseny eredményéről különben a kö-
vetkező tudósításunk szól:

I. Magas nyújtó:

1. Herczeg István SzTE.
2. Ökrös János SzTE.
3. Hegyessy Gergely NSE.
4. Gránát Ernő NSE.

II. Magas ugrás:

1. Zilahi Kiss Ernő KEAC.
2. Kozsis István KAC.
3. Kovács György KAC.
4. Bige Géza NSE.

III. Magas korlát:

1. Herczeg István SzTE.
2. Ökrös János SzTE.
3. Dayka Endre NSE.
4. Gyarmathy Dezső KAC.

IV. Helyből távolugrás:

1. Zilahi Kiss Ernő KEAC.
2. Kozsis István KAC.
3. Holicsék Ernő KAC.
4. Bige Géza NSE.

V. Függészedés:

1. Kocsis István KAC.
2. Dekker Béla KAC.
3. Ifj. Bige Gyula NSE.
4. Z. Kiss Ernő KEAC.

VI. Sulydobás.

1. Nagy Ferenc KAC.
2. Váradi Imre SZTE.
3. Holicsek Ernő NSE.

VII. Sulyemeles 50 kg.

1. Löwi Jenő KEAC.
2. Kónes Rudolf KAC.
3. Nadányi János NSE.
4. Holicsek Ernő KAC.

IRODALOM.

A Szigligeti-Társaság felolvasó ülése.

Minden tekintetben elsőrangú ülése volt vasárnap a Szigligeti-Társaságnak. Előkelő és nagy számú közönség töltötte be a városháza dísztermét. Erthe ő kíváncsisággal néztünk az ülés elé, melynek programján Rádl megnyitójával mellett olyan értékes tehetség szerepel, mint Serényi Gusztáv.

Rádl Odön elnöki megnyitójában szónoki lendülettel emlékezik meg Szigligeti Ede nemes irodalmi idealizmusáról. Szinte fiatalos hévvel hangzottak az elnök ajkáról a lelkes szavak, melyekben az örökszép esztétikai idealizmus hívének vallotta magát.

Tapssal fogadták Serényi Gusztávot. Égi tétst — és szappanbuborék volt felolvasásának címe. Mindvégig fogva tartotta hallgatóinak figyelmét. A mesés világ, amelynek mérhetetlen száma, káprázatos bolygói, izzó, dübörgő napjai, szédítő perspektívái örökké izgatják az emberiséget; poétikus hangulatba ejtik az írók és közönséget. A végtelen űrben, a világegyetem óriási távolságaiban eltűnik a parányi föld mérete minden nagyságával és kicsiségével. Erthetetlen, csodás világ marad örökké a nagy Kosmosz fölöttünk, melyben mi apró, igénytelen szappanbuborék vagyunk.

A közönség sokáig tapsolta a tartalmas és érdekes, lebilincselő felolvasást. A tudományos érték ép úgy megvolt benne, mint a gyönyörködtető fantázia.

Dr. Várnai Ferenc a »Cudar« János című, költői kvalitású novelláját olvasta föl Hunyadi József, a Szigligeti-színház művésze. A szép elbeszélést nagy tetszéssel fogadták.

—p.

EGYESÜLETEK.

A Bmke feloszlása. A Bihar megyei Magyar Közművelődési Egyesület vasárnap délelőtt 10 órakor tartotta meg utolsó közgyűlését, melyen néhány vidéki tag is részt vett. Az ülésen Rimler Károly polgármester, a Bmke alelnöke elnökölt. Az ülés megnyitása után két indítványt terjesztettek elő és pedig a Népnevelési egyesülettel való fuzió, a másik a Délmagyarországi Közművelődési Egyesülettel való fuzió iránti javaslatot. A Népnevelési Egyesülettel való fuzió mellett szóltak fel Fetser Antal, Molnár Géza dr., Vasady Lajos, míg a Dmke-vel való fuzió eszméjét Molnár Imre dr. Lukács Géza, dr. Thury László, dr. Krüger Adorján, Sas Edét és Popity János pártfogták. A javasla-

tok felett szavazással döntött a közgyűlés, mely 24 szavazattal 18 ellenében a Dmke-vel való fuziót fogadta el. Az ülés fél 12 órakor ért véget.

A biharmegyei nőegylet választmányi ülése. A Bihar megyei és Nagyvárad Nőegylet csütörtökön délután ülést tart. Az ülés az árvaházban lesz.

A Szent László menedékház és koldusápoló egyesület gyűlése. A nagyvárad Szent László menedékház és koldusápoló egyesület választmánya, vasárnap délután 5 órakor gyűlést tartott az intézet helyiségében. Dr. Bundala Mihály kanonok elnökle alatt jelen voltak: Fetser Antal felsz. püspök, dr. Karácsonyi János kanonok, dr. Bozóky Alajos kir. kath. jogakadémiai igazgató, dr. Molnár Imre, dr. Hoványi Gyula jogtanárok, dr. Vacsikics Gyula esperes-plébános, Böszörményi Géza, Mayer Antal, dr. Krüger Jenő, Sürger Bartalan. A gyűlés elhatározta, hogy az egyesület üdvözli gróf Széchenyi Miklóst, az új váradi püspököt. Eután folyó ügyeket tárgyaltak; különösen az igazságügyminiszter rendeletére, az állami patronage ügyében jött megkeresés és az arra adandó válasz felett tanácskoztak.

48-as népkör közgyűlése. Vasárnap délelőtt a 48-as népkör tartotta meg évi rendes közgyűlését dr. Stocker József elnökle alatt. A számadások bemutatása és elfogadása után áttértek Kossuth Lajos halála évfordulójának kegyeletos megemlékezésére. A nagy halott iránti kegyeletét a kör jegyzőkönyvileg nyilvánította. Utolsó tárgy volt a tisztújítás, melynek eredménye a következő: Elnök dr. Stocker József, alelnök dr. Adorján Emil gazdasági elnök Cser János, jegyző Ifj. Monus Sándor, Diósy Ferenc, Gábor Géza, pénztárnok Zboray Gyula, háznagy Kerekes Elek, ellenőr Balogh Döme. Ujjalakították még a választmányt is.

TÁVIRATOK.

Kossuth Lajos halálának évfordulója.

Budapest, márc. 20.

(Saj. tud.) Ma délután tartották meg Kossuth Lajos halálának évfordulóját a Justh és Kossuth-pártban. A Justh-párt délután 1 és a Kossuth-párt délután 3 órakor lakomát tartott. A Justh-pártban Lovászi Márton és a Kossuth-pártban Szalay László méltatta a nagy halott érdemeit.

Hazay Samu Zágrábban.

Zágráb, márc. 20.

(Saját tud.) Hazay Samu honvédelmi miniszter ma Fiuméből jövet, Zágrábban érkezett, ahol látogatást tett a bálnánál. A báln azonban nem volt odahaza. A miniszter az érseknek volt a vendége.

Glattfelder üdvözlése.

Temesvár, március 20.

(Saját tud.) Az új püspököt kinevezése alkalmából a temesvári polgármester üdvözítő távirattal kereste fel. Az új püspök erre válaszában a legmelegebb hangon jelentette ki, hogy székhelye érdekében mindent el fog követni, hogy a délvidék eme metropolisa méltó legyen a nagy Hunyadiakhoz.

Csernoch János adománya.

Budapest, március 20.

(Saját tud.) Csernoch János kalocsai érsekké történt kinevezése alkalmából 200,000 koronás alapítványt tett. Ebből 100,000 korona a temesvári papnevelő-intézet, 50,000 a katolikus növendékek és 50,000 a székesegyház céljaira fordítandó. Az új érseket az ország minden előkelősége felkereste üdvözítő táviratával. Nagyváradról Fetser Antal káptalani helynök üdvözölte az új érseket.

Katonaszabadító törzsorvos.

Eperjes, márc. 20.

(Saját tud.) Merván Miklós törzsorvos ügyében a felsőbb katonai bíróság ítéletére érkezett le. A bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét, mely az orvost két évre ítélte feloldja s az iratokat a legszigorúbb ítélet meghozatala végett leküldte az elsőfokú bíróságnak.

A spanyol kulturharc.

Madrid, márc. 20.

A Vatikán elutasító jegyzékére, Canalejas kijelentette, hogy a Szentszékekkel folytatott tárgyalás megszakítottak tekinthető. A kormány az egyesületi törvényt rövidesen a parlament elé terjeszti.

Az olasz kormány bukása.

Róma, márc. 20.

A király holnap, miután Luzzatti miniszterelnök a parlamentnek bejelenti a kormány lemondását, politikai személyiségeket fog magához meghívni és azután dönteni fog a válság ügyében.

Lelővette a saját katonáját.

Budapest, március 20.

(Saját tud.) Az óbudai szigetek egyikén van egy utász-raktár, amelyben roppant lőszer van, melyet egy katona őriz. Vasárnap éjjel a katona két fekete alakot látott közeledni, háromszor halt-ot kiáltott, de nem feleltek, erre rájuk löft, de a golyó nem talált. Az egyik a katonának a feljebbvalója az őrmestere volt, káromkodva odaugrott és összepofozta, mert részeg volt, aztán kivezényelte az őrséget tíz lépésre felállította és egy másik katonával vezényszóra rá lövetett az őrré. Az őr össze esett. A tüdejét átlötte a golyó, mire az őrmester visszaparancsolta a katonákat a szobába és reggelig ott hagyta a lelőtt őrt.

Reggel tudódott ki a dolog, az őrt haldokolva a kórházba vitték az őrmestert pedig a börtönbe.

KÖZGAZDASÁG.

A székelyi és berettyóújfalui nagyvásárok. A kereskedelmi miniszter tegnap értesítette a vármegyét, hogy kivételesen megengedte misemint Székelyhídon április 12-13 helyett április 11-12-én június 1-2 helyett május 31 és június 1-én, Berettyóújfaluban pedig április 19-20 helyett április 26-27-én tartásuk még az országos vásárt.

Borgida Béla és Társa jelentése:

Budapesten.

Az ország több részéről fagyos híreket és kiszáradásokat jelentettek, mi által az irányzat tovább szilárd maradt. Készáru szintén szilárd, forgalom mindössze 11 ezer mássa volt.

Határidők sáralata:

Áprilisi buza	— — — —	11:74
Májusi buza	— — — —	11:50
Októberi buza	— — — —	10:84
Októberi rozs	— — — —	8:17
Áprilisi rozs	— — — —	8:02
Áprilisi zab	— — — —	8:58
Októberi zab	— — — —	7:35
Májusi tengeri	— — — —	5:65
Áprilisi zab	— — — —	7:35
Májusi tengeri	— — — —	5:65
Juliusi tengeri	— — — —	5:81

Nagyváradon.

Arak:

Buza	— — — —	22:30—23:—
Rozs	— — — —	13:80—14:30
Tengeri	— — — —	10:40—10:70
Arpa	— — — —	16:40—17:10
Zab	— — — —	15:80—16:40
Kétszeres	— — — —	15:—15:10
Lóheremag nyers	— — — —	100—130—
Lóheremag ólomzárólt	— — — —	180—190—
Lucernamag ólomzárólt	— — — —	230—240—

Budapesti értéktözsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradai fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	857 50
Osztrák hitelrészvény	— —	664—
Jelzálogbank	— —	490 50
Leszámitoló és pénzváltó	— —	577—
Osztrák államvasút részvény	— —	754 50
Közúti vasút	— —	754 50

NYILTÉR.

BÚTOR

átköltözés miatt,

olcsó

gyári árban
REISZ butorgyárában

május 1-től

Rákóczi-ut 14.

Nyilatkozat.

A Nagyvárad Napió tegnapi számában »A páncélszekrény titka« cím alatt dr. Lánosi József a Nagyvárad Népbank ügyésze nevében tett nyilatkozatban a Borgida Béla és Társa nagyváradai céget saját személyében érintő rágalmozás — elejétől végig hazugság. — Annak minden egyes szava koholt rágalom és legnagyobb mértékű rosszakarat. Rágalmozóimmal szemben a büntető bíróság előtt keresek jogorvoslást.

Borgida Béla,
min. a Borgida
és Társa cég beltagja.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon mélyen tisztelt ismerőseink, jóakaróink és kedves vendégeink, nemkülönb a »Nagyvárad Pinceregylet«-nek tagjai az irántunk tanusított jóleső részvétért és drága megboldogultunknak végtisztességén nagyszámban történt megjelenésükért fogadják ezuton is hálás köszönetünket.

Nagyvárad, 1911. márc. 20.

özv. Schüch Józsefné
és családja.

REGÉNYCSARNOK.

NYOMOR.

Irta: **Hjalmai Knuth.**

Fordította: **Vörös József.** 37

Kissé szégyeltem magam, hogy ilyen korán utban vagyok már, a Károly Janos-utra fordultam s azon fel-alá sétálva, folyton szemmel tartottam az egyetem óráját. Nyolc óraker fölfelé mentem az Egyetem-utca. Utközben eszembe jutott, hogy nem ártana, ha néhány perccel később jönnék. Lábam nagyon fájt, egyéb bajom nem volt.

A szökőkutnál megálltam s lélczetet vettem; sokáig álltam ott s a 2. számú házra néstem. Talán ő is kékik; ráérek, — gondoltam — várhatok. Vártam. Talán csak nem álom volt ez a dolog? Talán csak nem lázas képzelődésem szüleménye volt? Tanácstalanul tűnődtem ezen s sehogy sem tudtam tisztázni ezt a dolgot.

— Hml — mondta valaki a hátam megett.

Köhécselést hallok, könnyü léptek nesze riaszt föl; nem fordulok meg, hanem az öltötem levő lépcsőkre bámulok.

— Jó estét! — mondja valaki.

Nem is mosolygok, nem nyulok kalapomhoz s csak azon csodálkozom, hogy erről az oldalról jön.

— Régóta itt van mán? — kérdi és köhécsel.

— Nem, éppen most jöttem — feleltem.

— Különb az sem lett volna nagy baj, ha vártam volna. Azt hitem, hogy másfelől jön.

— Mamát kísértem el.

— U—u—ugy? — mondom.

Onkénytelenül is elidultunk. Az utcasarokon álló rendőr ráok néz.

— Hova megyünk tulajdonképpen? — kérdi s megáll.

— Ahova tetszik, csak ahova tetszik!

Szünet.

Aztán, hogy szólhassak valamit, azt mondtam:

— Odafönt sötét van.

— Igen, igen — feleli élénken. — A család is elment hazulról. Egészen egyedül vagyok otthon.

Megálunk s az ablakokra bámulunk, mintha még sohase láttunk volna ilyen ablakot.

— Akkor hát föl se mehetünk magukhoz? — kérdem.

— Ha akarja, hát majd az ajtó mögé ülök.

(Folyt köv.)

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCSKIOS GYULA

TÁTRAY és TÁRSAI

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közlőműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárókat és cementipari gépeket.

Biharvámegye legnagyobb gépjavitó műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

A Biharvámegyei Gazdák Áru és Hitelintézete rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrényi-ház.

Befizetett alaptőke: 1,000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5°-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenemű bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapirokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyó-sít házakra és földbirtokokra.

A Z I G A Z,

hogy sehol sem lehet oly kellemesen szórakozni, mint —

Kecskeméthy István

„NEMZETI“ vendéglőjében.

Kitünő magyar konyha. A legjobb fajborok. Abonánsok polgári árban megegyezés szerint szolgáltatnak ki.

— Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye.

Szállodamban szobák 1 korona

— 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatási kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a „NEMZETI“ szálloda, vendéglő és kávéház bérloje.

Olvassa el és győződjön meg, hogy az
**ujjonnan megnyílt „PERZSA és
 SMYRNA“ szőnyeg raktár árai**
 Rákóczi-ut 5. sz. (Veiszlovits-ház) minden
 tekintetben verseny képesek.

Perzsa összekötők 25 koronáért
Perzsa átvetők 100 „
Perzsa ebédlő-szőnyeg 200 „
Perzsa futók 90 „
 Valódi keleti Smyrna (szalon) szőnyeg 180 korona.
 — Ezen áraink csak március hóban érvényesek. —

Bumbera István

papi- és polgári szabó
 NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint
 a megyei főtiszte-
 lendő papság szál-
 litója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

Dajkovits E.

fényirodájában
 Sas palota

esküvői felvételek a leg-
 diszesebb elrendezésben,
 villany felvételei speciálitása
 utólérhetetlen.

Telefon: 650.

Alapított: 1850-ben.

Van szerencsém a nagyérdemű gazdaközön ségnek
 ajánlani legkitünőbb

magvait.

Valódi eredeti, kiténtett takarmány répa-
 fajokat; valódi Oberndorfi, kerek sárga;
 Mamuth óriás vörös, Eckendorfi, Olaj-
 bogyo, Palack alakú, Ideal.

Allamilag vizsgált arankamen és magyar
 lucerna, stíriai vörös lóhere

Pázsit, diszfű-vegyülék, angol perje, muhar,
 bükköny, paprika-köles, kendermag, kék-mák.
 Gazdálkodók és kereskedő urak figyelmét
 felhívom jutányos áraimra nagyban.

Legjobb konyhakerti virágmagvak s gumók

A tisztelt gazdaközönség becses meg-
 rendeléseit legnagyobb készséggel várva
 Maradok kiváló tisztelettel

Dell'ortó Károly
 Nagyvárad, Szent László-tér

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesítek.
 — Képes árjegyzéket kívánatra bérmentve küldök. —

NAGYVÁRAD
 KOSSUTH LAJOS-UTCA 5 SZ.
 BÉMER-TÉR, (BAZÁR-ÉPÜLET.)

Szőlő-

oltványokkal

szállít amerikai si-
 ma és gyökeres
 vesszőket különféle
 fajokban, fajtisz-
 taságért jutálva
 legdusabb válasz-

tékban a már évek óta elsőnek és legmegbiza-
 többnek Kisküküllőmenti első szőlőoltvány-telep
 ismert

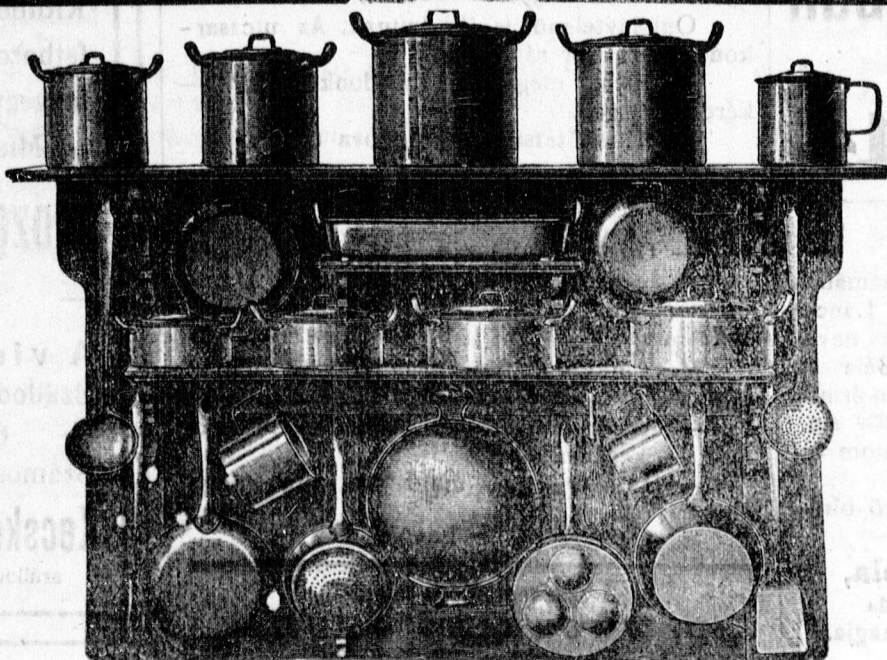
tulajdonos: **CASPARI FRIGYES**
 MEDGYES, 32. sz. (Nagyküküllő-megye.)

ooo Tessék árjegyzéket kérni! ooo
 Az árj gyékben található az ország minden részéről
 érkező elismerő levelek, ennél fogva minden szőlő-
 birtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős
 személyiségektől úgy szó, mint írásbelileg bizonyosá-
 got szerezhet magának fenti szőlőtelep meg-
 bízhatóságáról.

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedése
 Rákóczi-ut. Telefon 390. sz.

Modern
 konyhaberendezések
 zománcos és tiszta
 alumíniumból.

Tavaszi ujdonságok

Vasbutorok u. m. :
 szekrényágy
 3 matraccal

K 19-50.

Gyermekágyak

K 26-tól.